

Vyvěšeno dne: 28. 11. 2025

Svěšeno dne: 12. 12. 2025

Vendula Kuriálová

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **Jindřichohradecké místní dráhy, a.s.**, se sídlem Nádražní 203, Jindřichův Hradec, zast. Mgr. Ivem Suchomelem, advokátem se sídlem Elišky Přemyslovny 379, Praha 16, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, **za účasti:** I) Ing. David Jánošík, insolvenční správce žalobce, se sídlem Gočárova 1105/36, Hradec Králové, a II) Kraj Vysočina, se sídlem Žižkova 1882/57, Jihlava, zast. Mgr. Petrem Sikorou, advokátem se sídlem Fügnerovo náměstí 1808/3, Praha 2, o kasační stížnosti osoby domáhající se postavení osoby zúčastněné na řízení: Ing. Boris Čajánek, bytem Vrkoslavická 279/16, Jablonec nad Nisou, zast. JUDr. Janem Malým, advokátem se sídlem Sokolovská 5/49, Praha 8, proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 25. 9. 2025, č. j. 5 A 74/2023-136,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Osoby zúčastněné na řízení **n e m a j í** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 10. 2023, č. j. MV-99804-82/ODK-2021, jímž žalovaný rozhodl o žalobcově návrhu ve sporu z veřejnoprávní smlouvy.

[2] Podáním ze dne 1. 4. 2025 Ing. Boris Čajánek prohlásil, že hodlá uplatňovat a vykonávat práva osoby zúčastněné na řízení. Uvedl, že je většinovým akcionářem žalobce a že žalobou napadené rozhodnutí má zásadní vliv na hodnotu jeho podílu. Vzhledem k tomu, že osoba zúčastněná na řízení II) odmítla uzavřít dodatek k dané veřejnoprávní smlouvě, musel Ing. Čajánek

financovat další činnost žalobce prostřednictvím bankovních úvěrů. Tyto úvěry přitom byly zajištěny formou avalování blankosměnky a zřízením zástavního práva k pohledávkám ze spořicího účtu Ing. Čajánka, které bylo následně bankou realizováno. Výsledek řízení před soudem tudíž může mít zásadní dopad do majetkové sféry Ing. Čajánka.

[3] Městský soud shora uvedeným usnesením ze dne 25. 9. 2025, č. j. 5 A 74/2023-136, podle § 34 odst. 4 s. ř. s. vyslovil, že Ing. Boris Čajánek není osobou zúčastněnou na řízení. Podle městského soudu Ing. Čajánek nesplňuje materiální podmínku, tedy přímé dotčení v právech a povinnostech napadeným rozhodnutím. Jeho argumentace se totiž týká pouze soukromoprávních zájmů, které dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu nepostačují pro přiznání postavení osoby zúčastněné na řízení. Žádný veřejnoprávní předpis nezaručuje osobě, která zajistila soukromoprávní dluh jiné osoby, účast na přímo nesouvisejících správních či soudních řízeních. Ing. Čajánek tudíž není dotčen na svých veřejných subjektivních právech vydáním žalobou napadeného rozhodnutí a nemůže být dotčen ani jeho případným zrušením.

II.

Obsah kasační stížnosti a vyjádření osoby zúčastněné na řízení

[4] Ing. Boris Čajánek (stěžovatel) napadl usnesení městského soudu kasační stížností, a to z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[5] Městský soud podle stěžovatele věc nesprávně posoudil. Výsledek řízení totiž významně zasáhne do právní sféry stěžovatele, zejména do práva vlastnického. Stěžovatel rovněž připomíná, že je majoritním akcionářem žalobce. Zdůrazňuje, že v důsledku vydání rozhodnutí žalovaného mu vzniká škoda, která spočívá v realizaci zajišťovacích institutů ze strany banky. Sám městský soud přitom ve svém rozsudku ze dne 25. 6. 2025, č. j. 14 A 100/2022-221, dospěl k závěru, že postup osoby zúčastněné na řízení II) byl v rozporu se zákonem a zrušil rozhodnutí žalovaného v obdobné věci.

[6] Stěžovatel je toho názoru, že za veřejné subjektivní právo je třeba považovat i právo vlastnické, které je garantováno čl. 11 Listiny základních práv a svobod, stejně tak jako právo podnikat, vyjádřené v čl. 26 Listiny základních práv a svobod. Svou podnikatelskou činnost stěžovatel vykonává právě prostřednictvím žalobce. Výsledek řízení před soudem bude mít zásadní vliv na možnost dalšího fungování žalobce, který v případě uzavření dodatku k veřejnoprávní smlouvě bude moci uhradit některé pohledávky v insolvenčním řízení. Stěžovatel je přesvědčen, že napadené usnesení městského soudu mu upírá právo na soudní ochranu dle čl. 36 Listiny základních práv a svobod.

[7] S odkazem na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002-42, publ. pod č. 906/2006 Sb. NSS (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná též na www.nssoud.cz), stěžovatel upozorňuje, že nemusí být tvrzeno porušení konkrétního veřejného subjektivního hmotného práva. Podle stěžovatele postačuje tvrzení o tom, že rozhodnutím, které je předmětem soudního řízení, byla dotčena právní sféra osoby, která se domáhá vstupu do řízení. Stěžovatel má za to, že v soudním řízení správním se uplatňuje zásada vyšetřovací, nikoli zásada projednací. Proto měl městský soud prověřit, zda nebylo stíženo i jiné právo stěžovatele, než ta, na něž stěžovatel poukazoval.

[8] Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[9] Žalovaný, žalobce ani osoba zúčastněná na řízení I) se ke kasační stížnosti nevyjádřili.

pokračování

[10] Osoba zúčastněná na řízení II) ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že se ztotožňuje se závěry městského soudu. Zájmy stěžovatele jsou ryze soukromoprávní a chybí zde jakýkoli veřejnoprávní přesah. V insolvenčním řízení má žalobce mimo stěžovatele další desítky věřitelů, jichž by se důvody, které tvrdí stěžovatel, týkaly taktéž. Na řízení o správní žalobě před městským soudem participuje kromě žalobce a žalovaného též osoba zúčastněná na řízení II) jako druhá strana veřejnoprávní smlouvy se žalobcem a jako osoba zúčastněná na řízení I) insolvenční správce žalobce, který je povolán hájit společné zájmy věřitelů. Není zapotřebí tento okruh rozšiřovat. Osoba zúčastněná na řízení II) doplňuje, že v řízení o žalobě nejde o uložení povinnosti plnit, může dojít nanejvýš ke zrušení rozhodnutí žalovaného, což se v majetkové sféře nikterak neprojeví. Jakékoli majetkové důsledky vzniknou až v případném následném řízení před žalovaným. K postavení stěžovatele jako akcionáře žalobce osoba zúčastněná na řízení II) upozorňuje, že vzhledem k probíhajícímu konkursu na majetek žalobce je toto postavení ryze formálním a nelze očekávat vznik likvidačního zůstatku.

[11] Osoba zúčastněná na řízení II) proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí městského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel je osobou, o jejíž účasti na řízení městský soud napadeným usnesením rozhodoval (§ 102 s. ř. s.). Poté soud přistoupil k přezkoumání napadeného usnesení v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[13] V první řadě je vhodné upozornit, že řízení před správními soudy je ovládáno zásadou dispoziční a projednací (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2013, č. j. 5 Afs 46/2013-28, či ze dne 2. 11. 2016, č. j. 6 As 107/2016-52), nikoli zásadou vyšetřovací. Nebylo tedy povinností městského soudu vyhledávat za stěžovatele okolnosti, které by měly svědčit o naplnění materiální podmínky pro získání postavení osoby zúčastněné na řízení.

[14] Podle § 34 odst. 1 s. ř. s. „[o]sobami zúčastněnými na řízení jsou osoby, které byly přímo dotčeny ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí nebo tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, a ty, které mohou být přímo dotčeny jeho zrušením nebo vydáním podle návrhu výroku rozhodnutí soudu, nejsou-li účastníky a výslovně oznámily, že budou v řízení práva osob zúčastněných na řízení uplatňovat.“.

[15] Z citovaného ustanovení je zřejmé, že možnost stát se osobou zúčastněnou na řízení není závislá na pravděpodobnosti úspěšnosti žaloby. Skutečnost, že městský soud v jiném řízení rozhodl ve prospěch žalobce, nemá tudíž žádnou váhu při posuzování, zda v projednávané věci stěžovateli svědčí materiální podmínka postavení osoby zúčastněné na řízení, či nikoli. Jedinou rozhodnou okolností je otázka dotčení veřejných subjektivních práv žalobce.

[16] Jak správně upozornil již městský soud, jednotná rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu nepřiznává postavení osoby zúčastněné na řízení osobám, které jsou dotčeny pouze nepřímo na právech soukromé či ekonomické povahy. Nejvyšší správní soud je toho názoru,

že takovou povahu mají oba důvody, na nichž stěžovatel staví svůj požadavek na to, aby se stal osobou zúčastněnou na řízení.

[17] Ve vztahu k postavení stěžovatele jako (většinového) akcionáře žalobce lze poznamenat, že stěžovateli nic nebrání realizovat své právo na podnikání prostřednictvím právnické osoby, v níž má účast. Taková právnická osoba je však osobou od stěžovatele odlišnou, která má samostatná práva a povinnosti. Již v rozsudku ze dne 31. 7. 2009, č. j. 5 As 4/2009-86, publ. pod č. 1929/2009 Sb. NSS, tento soud upozornil: „*Pokud by soudy ve správním soudnictví připustily argumentaci stěžovatelů, vedlo by to k absurdním důsledkům v tom, že by nejen všichni přímí společníci obchodních společností (tedy i akcionáři !?), ale přinejmenším i všechny osoby tvořící s ní koncern musely být považovány za osoby zúčastněné na řízení o žalobě podané danou obchodní společností. Je přitom zřejmé, že právnická osoba, zde obchodní společnost, představuje právní entitu odlišnou od jejích členů a tyto dvě kategorie nelze zaměňovat. Pokud vznikají práva či povinnosti právnické osobě rozhodnutím správního orgánu nebo je tato právnická osoba rozhodnutím správního orgánu na svých právech či povinnostech přímo dotčena, neznamená to, že tím zároveň vznikají přímo práva a povinnosti jejím členům.*“ Svá práva z titulu účasti na společnosti tedy stěžovatel musí uplatňovat prostředky práva soukromého.

[18] K otázce ručení lze poznamenat, že plněním za žalobce jakožto dlužníka z titulu ručení, které již nastalo, příp. může v budoucnu nastat, se stěžovatel sám dostává do pozice věřitele žalobce. Ani věřitelům účastníků řízení, jejichž pohledávky pramení ze soukromého práva, však nelze postavení osoby zúčastněné na řízení ve smyslu § 34 odst. 1 s. ř. s. přiznat. V této souvislosti lze odkázat např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2009, č. j. 2 As 44/2009-44 (podle něhož není zaměstnanec žalobce osobou zúčastněnou na řízení o žalobě proti rozhodnutí o uložení pokuty za správní delikt, a to ani tehdy, bylo-li mu v civilním řízení uloženo nahradit škodu za vyměřenou pokutu), či rozsudek ze dne 22. 1. 2015, č. j. 1 As 201/2014-35 (zde nebylo přiznáno postavení osoby zúčastněné na řízení bance, která poskytla úvěr, v řízení o žalobě proti rozhodnutí o udělení licence umožňující podnikání, na něž byl úvěr poskytnut).

[19] Usnesení rozšířeného senátu ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002-42, na něž odkazuje stěžovatel, se vůbec netýkalo postavení osoby zúčastněné na řízení, ale, jak sám stěžovatel připouští, žalobní legitimace podle § 65 odst. 1 s. ř. s. Konkrétně šlo o žalobu proti rozhodnutí o neudělení státního občanství, kterou podal přímo adresát napadeného rozhodnutí. Uvedená situace se tedy ani vzdáleně neblíží případu stěžovatele, který se domáhá postavení osoby zúčastněné na řízení z důvodu svého postavení společníka, resp. věřitele žalobce.

[20] Stěžovatel sice argumentuje veřejnou povahou záruk soukromých práv obsažených v Listině základních práv a svobod, tato argumentace je však lichá. Jeho ručení za závazky žalobce, ani jeho účast na žalobci nebyly založeny Listinou základních práv a svobod, ale soukromoprávními jednáními na základě soukromoprávních předpisů. Nejvyšší správní soud proto shrnuje, že případný dopad, který může mít rozhodnutí ve věci žalobce na stěžovatele, je pouze nepřímý, odvozený a zprostředkovaný ekonomickými vazbami, které nepramení ve veřejném právu. Veřejná subjektivní práva žalobce tedy nemohou být rozhodnutím městského soudu o žalobě přímo dotčena. Městský soud tudíž postupoval plně v souladu se zákonem i judikaturou, když napadeným usnesením rozhodl, že stěžovatel není osobou zúčastněnou na řízení.

IV.

Závěr a náklady řízení

[21] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

pokračování

[22] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, avšak s ohledem na povahu projednávané věci nelze za úspěšného považovat ani žádného z účastníků řízení o žalobě. Žádný z účastníků řízení o kasační stížnosti tedy nemá právo na náhradu jeho nákladů.

[23] Osoby zúčastněné na řízení mají právo na náhradu jen těch nákladů, které jim vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jim soud uložil (§ 60 odst. 5 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Vzhledem k tomu, že zdejší soud v dané věci osobám zúčastněným na řízení žádné povinnosti neuložil, rozhodl tak, že tyto osoby nemají právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 28. listopadu 2025

L. S.

JUDr. Jakub Camrda v. r.
předseda senátu